

VČERA, DNES A ZAJTRA

ANDREJ BAGAR

1900–1966

V pozostalosti Andreja Bagara
sa našiel list adresovaný členom SND

*Milí kolegovia,
mal som Vás vždy rád.
Aj vtedy, keď niekedy medzi nami
vzniklo nedorozumenie. Verte mi,
čo som podnikal, nerobil som nikdy
v záujme osobnom, ale vždy a výlučne
len v záujme nášho divadla.
Urobili sme spoločne za tie roky
pekný kus práce. No nesmieme sa
zastaviť. Naše divadlo musí mať
krásny umelecký punc. SND musí
sa stať pôjmom. No stane sa tak
len vtedy, ak sa každý z Vás trochu
odosobní a bude mať na zreteli jeden
cieľ: t. j. záujem o divadlo.
Odpustte mi, ak som sa i s doktorým
dostal do škriepky. Stalo sa to
obyčajne preto, keď som videl,
že záujem osobný dominuje nad
umeleckým. Napokon, veď som bol
zodpovedný štátu za umeleckú
a hospodársku postavť nášho divadla.
Odchádzam bez hnevu a odchádzam
taký chudobný od divadla,
aký chudobný som k nemu prišiel.
Chráňte naše divadlo. Živí Vás a nech
sa ono stane Vašou pýchou.*

Váš

Bratislava, 1966

Herec a režisér,
jeden
z najvýznamnejších
slovenských
divadelníkov.
Po roku 1945 zastával
aj dôležité politické
pozície, vďaka ktorým
sa zaslúžil
o budovanie
a rozvoj slovenskej
divadelnej kultúry
a divadelného školstva.

Andrej Bagar,
kolegami z divadla
prezývaný „veľký Andy“
na fotografii Magdalény
Robinsonovej, 1955

Výstavu pripravil Divadelný ústav Bratislava, 2011

Na výstave boli použité materiály z Dokumentácie a Archívu Divadelného ústavu Bratislava

Autorka výstavy: Katarína Kunová; Grafické spracovanie: Viera Burešová; Jazyková redaktorka: Mária

Adamčíková; Autori fotografií: Štefan Figura, Peter Karvaš, Gejza Podhorský, Magdaléna Robinsonová, Ladislav Roller, Anton Šmotlák, Anton Trokan, Jozef Vavro, Weiss, Ateliér Horn Bratislava, Ateliér Apfel Bratislava, STK (kedysi ČSTK, dnes TASR), Archív Divadelného ústavu Bratislava

Grafické spracovanie pre Ponitrianske múzeum v Nitre (2021): Zuzana Vilčeková

1919-1925

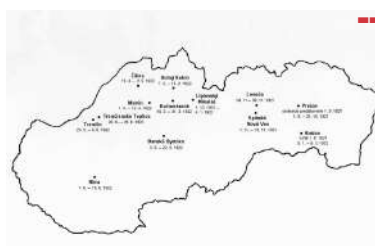
Ochotnícky divadelný krúžok
pri Robotníckej telovýchovnej jednote
v Trenčianskych Tepliciach
(1919 – 1921), v strede Andrej Bagar

Portrét Andreja Bagara

PRVÝ NÁSTUP DO SND

Vidiecka činoherná
spoločnosť SND, tzv.
Marška
Adolf Divíšek
(inšpicient), Gašpar
Arbét (šepkár, herec),
Ján Sýkora, Janko
Borodáč, Oľga
Országhová, Karel
Balák, Anna
Kováříková, Andrej
Bagar, Jaroslav
Tumlíř, Jozef Kello
Marta Divíšková,
Mária Pochmannová-
Sýkorová, Otto Vrbá
(tajomník), Vladimír
Jelenský (riadiťel),
Hana Lauterbachová-
Jelenská, Vilém
Táborský (režisér),
Ella Petzová
Madrána Slámová,
Julie Horská

Mapka Slovenska s vyznačenými
mestami, v ktorých vystupovali
členovia Vidieckej činohernej
spoločnosti počas sezóny
1921/1922

Naše divadlo, 3, (26. 6. 1930)
č. 6, s. 65 – 67

DRUHÝ NÁSTUP DO SND

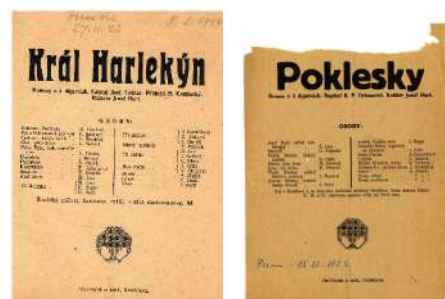
1923-1925

DRUHÝKRÁT PRIJÍMA ANGAŽMÁN DO ČINOHRÝ
SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO DIVADLA V BRATISLAVE

UČINKUJE V ČINOHRE, OPERETE, OPERE I BALETE A VYTVARA 37
POSTÁV, 1 OPERNÚ, 1 OPERETNÚ, 3 BALETNÉ, REŽIRUJE JEDENKRÁT

Josef Hurt (1881 – 1945)
režisér, umelecký šéf
činohry i riaditeľ SND
v Bratislave

1927-1939

William Shakespeare: Macbeth, 14. 10. 1933 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč Andrej Bagar (Macbeth)
Andrej Bagar je prvým Macbethom v slovenskom profesionálnom divadle

Ferko Urbánek: Pytláková žena, 3. 10. 1934 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč; Oľga B. Országhová, Andrej Bagar (Floriš Karvas), Štefan Figura

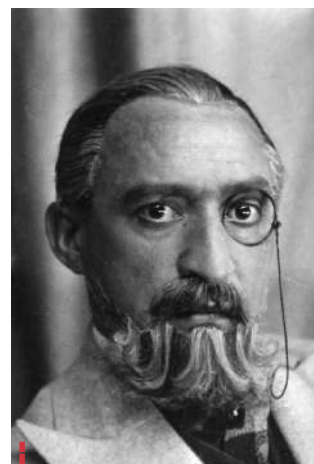

Blúznivci

Na úvodného večera v SND Bratislava, 3. 10. 1934. Na úvodného večera v SND Bratislava, 3. 10. 1934. Na úvodného večera v SND Bratislava, 3. 10. 1934.

Hostovanie slovenskej činohry SND vo viedenskej Volksopere 2. 12. 1935 s inscenáciou hry Jozefa Gregora Tajovského Ženský zákon, za prítomnosti manželky autora Hany Gregorovej a dcéry Dagmar Andrej Bagar, Lea Juríčková, Hana Gregorová, Dagmar Gregorová, Oľga B. Országhová, Mária Sýkorová

Anton Pavlovič Čechov: Višňový sad, 3. 3. 1934 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč Andrej Bagar (Gajev)

Ján Greža: Barbora, 5. 12. 1936 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč; Andrej Bagar (Kráľ Žigmund)

Členovia SND na zájazde s Palárikovým Dobrodružstvom pri obžinkoch v Prahe na železničnej stanici 25. 4. 1936; Zľava: Ivan Lichard, Andrej Bagar, Janko Borodáč, Rudolf Bachlet, Martin Gregor, Oľga B. Országhová, Gašpar Arbét, Ján Jamnický

Ben Johnson – Stefan Zweig: Volpone, 19. 2. 1936 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč Andrej Bagar (Volpone)

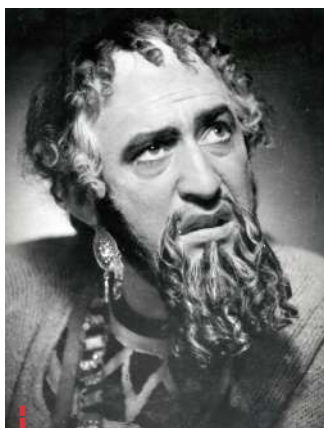
William Shakespeare: Večer trojkráľový, 22. 10. 1936 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč; Andrej Bagar (Malvolio)

George Bernard Shaw: Caesar a Kleopatra, 4. 2. 1939 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč Andrej Bagar (Caesar), Marta Černická, Paľo Bielik

George Bernard Shaw: Caesar a Kleopatra, 4. 2. 1939 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč Andrej Bagar (Caesar), Marta Černická; Andrej Bagar (Caesar), Ružena Porubská; Andrej Bagar je prvým Juliom Caesarom v slovenskom profesionálnom divadle

Pavol Országh Hviezdoslav: Herodes a Herodias, 25. 9. 1937 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč; Andrej Bagar (Herodes Antipas)

Pavol Országh Hviezdoslav: Herodes a Herodias, 25. 9. 1937 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč; Mária Bancíková, Andrej Bagar (Herodes Antipas), Hana Meličková

ŠEŠ STRETNUTÍ S DIVADELNÝM HAMLETOM

1923 – DRAMATICKÉ ODDELENIE PRAŽSKÉHO KONZERVATORIA (LEARTES), RÉŽIA JAROSLAV HURT

1925 – SND BRATISLAVA (ROSENKRANZ), RÉŽIA MILOŠ NOVÝ A. H.

1931 – SND BRATISLAVA (HAMLET), RÉŽIA JANKO BORODÁČ

1944 – SKD MARTIN (HAMLET 2. A 3. DEJSTVO), RÉŽIA ANDREJ BAGAR A. H.

1950 – ND BRATISLAVA (KLAUDIUS), RÉŽIA KOLEKTÍV IVAN LICHARD, TIBOR RAKOVSKÝ, JOZEF BUDSKÝ

1964 – SND BRATISLAVA (HEREC, DIVADELNÝ KRÁĽ), RÉŽIA TIBOR RAKOVSKÝ

Túto fotografiu venoval
Honzovi Valešovi, svetelnému
technikovi v SND, s týmto
textom: „Kamarátovi
v upomienku na spoločnú
exkurziu po nočnej i dennej
Bratislave.“

Andrej Bagar je prvým
slovenským Hamletom
v profesionálnom divadle;
Hral Hamleta po novom,
jeho Hamlet „bol vášnivý,
búrlivý, boľavý, rozorvaný“

Javisko SND, 1963 – 1964, č. 8, s. 4 – 5

William Shakespeare: Hamlet 2.
a 3. dejstvo 17. 3. 1944 SKD
Martin, réžia Andrej Bagar a. h.
Andrej Bagar (Hamlet)

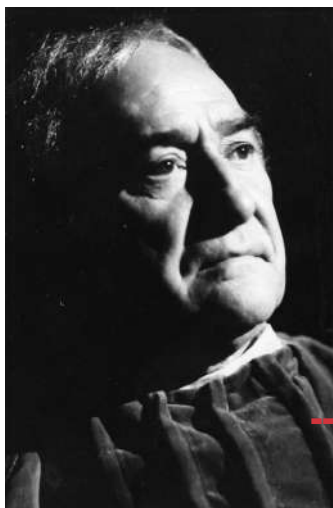
William Shakespeare: Hamlet 2. a 3.
dejstvo 17. 3. 1944 SKD Martin, réžia
Andrej Bagar
a. h. Andrej Bagar (Hamlet), Viera
Kubénková-Kusá (Ofélia)

William Shakespeare: Hamlet
1. 4. 1950 ND Bratislava,
réžia kolektív Ivan Lichard, Tibor
Rakovský, Jozef Budský
Jozef Budský (Hamlet),
Andrej Bagar (Klaudia)

William Shakespeare: Hamlet
2. 4. 1950 ND Bratislava,
réžia kolektív Ivan Lichard,
Tibor Rakovský, Jozef Budský
Jozef Budský (Hamlet), Andrej
Bagar (Klaudia)

William Shakespeare: Hamlet
2.5.1964 SND Bratislava, réžia
Tibor Rakovský, Jozef Budský
Andrej Bagar (herec, divadelný
kráľ)

1927-1939

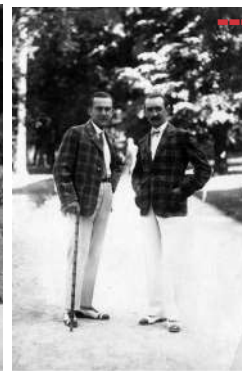
ZO SÚKROMNÉHO ŽIVOTA I ZO ŽIVOTA ČINOHERNÉHO HERECKÉHO SÚBORU

Andrej Bagar s manželkou Tamar Corpona a so svokrou, pani Pokornou

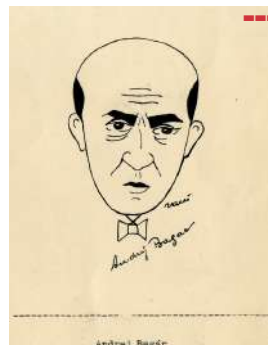

Manželia Bagarovci v súkromí,
Trenčianske Teplice

S hereckým
kolegom
Vítězslavom
Bočekom
v Trenčianskych
Tepliciach, 1929

Členovia súboru SND na zájazde
v Trenčianskych Tepliciach, 1932
Janko Borodáč, Ignác Vincek-
Hochštetický, Štefan Figura, Hanuš
Malimánek, Ján Jamnický, Ján
Sýkora, Sveto Hurban, Ivan
Lichard, Gašpar Arbét (inšpicient),
Jozef Schartner (šepkár), Andrej
Bagar, Fraňo Devinský (tajomník)
Lea Juričková, Emília Wagnerová,
Mária Devinská (manželka
tajomníka), Hana Meličková, Oľga
B. Országhová, Ružena Porubská,
Mária Sýkorová, Jozef Kello

Karikatúra
od Jana Valeša,
1934

Členovia hereckého súboru SND na zájazde, 1934
Neznámy šachista, Svetožár Hurban, Ignác Vincek-Hochštetický,
Tamar Corpona, Andrej Bagar

Serenáda pod oknami
kolegovia Ivanovi Lichardovi,
1934; Gašpar Arbét, Andrej
Bagar, Martin Gregor

Andrej Bagar na futbalovom zápase SND
s „Oldboys“ Ružemberok, 1935

Andrej Bagar študuje mapu
Afriky, kam sa chystá počas
divadelných prázdnin. Navštívi
mnohé krajiny sveta, píše o nich
články do novín. Na vlastné
náklady vydáva knihu
cestopisných reportáží z rokov
1925 až 1937 pod názvom
Rozpačitý mier

1939-1944

ROKY "MIMO" DIVADLA

— Andrej Bagar po návrate z pracovných táborov vo Viedni a v Berlíne, 1940 Vychudnutý, ale radostný, v dlhom kabáte, so šatkou s tureckým vzorom na krku a s psíkom foxteriérom

Predposledné strany v Kalendári členov Slovenského národného divadla na sezónu 1940 – 1941, ktorý vydali 1940 – 1941, ktorý vydali Štefan Figura a Ferdinand Lehotský

V roku 1941 našťudoval s Ruženou Porubskou inscenáciu Louisa Verneuila Pán Lamberthier, s ktorou pohostinsky vystupovali po celom Slovensku

Hlas Bagara, ktorý vtedajší slovenský divák poznal, bol hlasom, ktorý sa stal súčasťou každého domácnosti. Vtedajší divák bol zvyknutý na hlas, ktorý sa stal súčasťou každého domácnosti. Vtedajší divák bol zvyknutý na hlas, ktorý sa stal súčasťou každého domácnosti.

Posledná strana časopisu slovenského divadelníctva Naše divadlo, 16. č. 1 (september 1943)

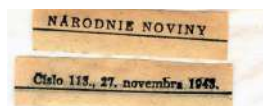

Celá stránka v časopise je venovaná bývalému členovi činohry Národného divadla

-jrl-: Znovu Ibsen. Národné noviny (20. 1. 1944)

Umelecké zájazdy po slovenskom vidieku s Hanou Meličkovou s hrou Milana Begoviča Bez tretieho, na železničnej stanici vo Veľkej Bytči, 1943

Pátos, tragika bezprávia a ešte čosi
(František Kolík: Don Quijote prichádza. Preložil a pre rozhlas upravil Gabo Rapoš. V režii Andreja Bagara hrali členovia ND. Vysielané z Bratislavy.)
To veľa čosi sa nazýva rutína a repríza, o ktorej referujeme. Je exemplárny príkladom toho, čo všetko sa čosi dá zachrániť. Keď autor niekoľkých rozhlasových hier, nemálo cenných, písal túto svoju prvú, vedome pre javisko tvorenú drámu, vynul celistvé dielo, vidieť svoje postavy, zatiaľ čo ich predtým prežíval s nádivou. Zatiaľ čo teda hry Cristóbal Colón a Puškin obsahovali typické prvky akustické, vyznačujú sa Don Quijote výborným dokonalosťou pohybových, situátnych, vizuálnych. Zatiaľ čo námietom predtých Kolíkových hier boli konflikty vnútorné, je témou tejto hry vonkajšia srážka vyvolenca a zastrašenia šťastného. Lope de Vega a Miguela Cervantesa, bytostný rozpor odporu v láske i umení, nepriateľstvo hmotné a duševné. Prítom všetkom odhalila mikrofonová úprava tejto hry prvotné talenty autora, typický rozhlasového, a vrátila hre plus dramatického silu: reči, súhlasné so samých charakterov silných a duchovných i formálnym rozprávom veľkých a výrazných úloh, mohla byť príležitosťou k vrcholným výkonom hereckým a ku krajnému výplatu umelcov. Dôvody, pre ktoré sa to nestalo, nie sú upravené na niekoľko problémov špeciálne rozhlasových.
Na javisku najväčšiu časť práce vykoná režisér pred predstavením, herec sa predstavuje. Keď sa zdvihne opona, končí dielo režiséra a začína jeho výslednica v príslove hercovom. V režii je to temu, podstatne iná: režisér vyžaduje maximálny výkon od herca i režiséra, a to slobodne. A tak i tejto reži chýbalo bezpečné technické vedenie, keďže režisér i hrál hlavnú úlohu a zvukové

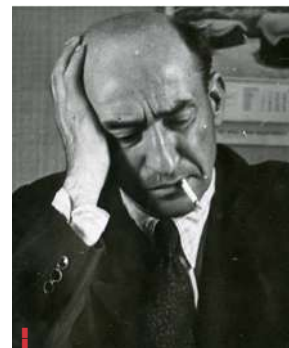
Režisér predstavoval hru niekoľko exemplárnych použití naturalistických kulis. Ich kombinácia a tragédia ľudstva bola herecká. Opäť treba vyjadriť, že v plnej miere nezrele kontroloval potrebu situátného ozrejmnenia v texte, čo spôsobilo, že pri dlhých dialogoch (napr. úvodnom) chýbala predstava scény a dej plynul quasi v necharakterizovanom priestore.

Nesúhlasná odpoveď ÚŠB s účinkovaním Andreja Bagara na zájazdoch ND mimo Bratislavu, 10. 7. 1944

Paul Géraldy: Lúbošť, 16. 10. 1943 ND Bratislava, režia Andrej Bagar a. h. Andrej Bagar a. h. (Henry), Mária Bancíková

Andrej Bagar počas svojho pôsobenia v rozhlase v rokoch 1940 – 1944 našťudoval 276 hier, 115 skečov, 13 pásiem a 1 kabaret

V martinskom štúdiu Slovenského rozhlasu Andrej Bagar pravidelne každý pondelok režíroval rozhlasové hry s martinskými hercami, 1942 až do apríla 1944
Nad'a Hejná, Sveto Hermann, Karol Hynek Draga, Dušan Gábor, Viera Kubenková-Kušá, Augustín Kanich, Ctibor Filčík

STRETNUTIA SO CYRANOM Z BERGERACU

1923 – SND BRATISLAVA (HEREC, BÁSNIK, KADET), RÉŽIA JOSEF HURT

1941 – SLOVENSKÝ ROZHLAS, MONOLÓG CYRANA Z 1. DEJSTVA ROSTANDOVEJ HRY CYRANO Z BERGERACU

1942 – ND BRATISLAVA (CYRANO Z BERGERACU), RÉŽIA JANKO BORODÁČ

1944 – SKD MARTIN (CYRANO Z BERGERACU), RÉŽIA ANDREJ BAGAR A. H.

Edmond Rostand:
Cyrano z Bergeracu,
16. 5. 1942 ND Bratislava
Réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar a. h.

Edmond Rostand:
Cyrano z Bergeracu,
16. 5. 1942 ND
Bratislava
Réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar a. h.,
Mária Bancíková
(Roxana)

A čo robiť, môj drahý?
Mám protektora hľadať, kryť sa za jeho menom,
byť ako brečtan nízky, čo sa driape kmeňom
a lichotivo líže ochrancu po kôre...

Nie, vďaka! Nie, vďaka! Nie, vďaka! – Ale spievať,
rojiť a smiať sa, byť sám, so slobodnou vôľou,
mať bystré oči orla a hlas spieža zvoncov,
širák, ak zachce sa mi, soťiť nabok smelšie,
biť sa za nie aj áno, alebo písať verše...

Andrej Bagar je prvým
slovenským Cyranom
v slovenskom profesionálnom
divadle

Citovaný je monológ z 2. dejstva a 8. scény, ktorý Cyrano adresuje Le Bretovi
Edmond Rostand: Cyrano z Bergeracu; Veršovaná hrdinská komédia v 5. dejstvách
Preložila Mária Rázusová-Martáková, ND Bratislava 1942, s.63 – 64

„Bagarov výkon v role Cyrana bol podmaňujúci a strhol nás všetkých. Pamätám sa na jeho nástup v prvom obraze, ktorý predstavoval javisko a hladisko zároveň. Vzušene vyskočil spomedzi davu na stoličku a na kostýme bolo vidieť, ako sa mu chveje celé telo... boloto jeho prvé vystúpenie na scéne Národného divadla po vyše dvojiročnej prestávke“.

Z pamätí Františka Zvarika publikovaných
v knihe Pierot s puškou, Slovenský
spisovateľ Bratislava, 1984, s. 24,

bu tuhá hra J. Jankovského. Pr.
nám v HD milujeme predstaviť.
še «Cyrano z Bergeracu» dokončí
svoju tritunálnu cestu. Úspechom
akého sme už nikdy neboli zvedka-
mi.
Veľkým nástupu na tomto úspechu
ná predovšetkým predstaviť M.
Rázusová-Martáková. Kto-
rej sa podarilo toto veršovaná
hrdiná komédia preložiť do slo-
venského jazyka, predovšetkým
psychologickým aj rebovým ana-
lyzou. Jej Cyrano hovoriť aj básni,
bojuje aj s ňou, ale predovšetkým –
Rája. Takého ho interpretovať A. n-
drej Bagar, nepredstaviteľ a
mnohokrát, ktorý na po dlhom
časovom intervale znovu objavil v
ND. Jeho nasadenie Bagar vystupa-
je ako hrdiná hrdiná hrdiná hrdiná
a Bagar mal príležitosť dokázať, že
priam tak ako on potrebuje divadlo,
divadlo potrebuje jeho. To nie on,
ale skutočný Cyrano z Bergeracu,
ten gaskónsky hrdiná, ktorému
nemal dal prvého genitálu, aby mu
daroval tým menej krásy, sčelil pred
nami v celej svojej realite. To on
miluje sčelil a De Valorem, to on
sa pretína, aby láska Roxana ľuďm
nebola ľuďm, on jej poslať verze,
na ktoré my dostávať bohy, na ho-
juje svoj náboj nielen so svojimi
pred mestskou hradou, ale a svoju
strážniskami protivníkom sčelil, sčelil
dne, nemôžeme a predovšetkým
kto bol neposlušný a nasadený
básnik a hrdiná, gaskónsky hrdiná
Cyrano z Bergeracu. Bagar ho vy-
tvoril takého: nie patetického
hrdinu, trpiaceho neposlušnosťou,
ale predovšetkým – hrdinu. Jed-
ného z tých, ktorých ruka šťastie
ďaleko odtrhala za svoje kreslo. V
súhlase Bagarovom gesta, v každom
jeho pohybe dotvárame si túto pred-
stavu. Cyrano je ústrednou postavou

M. Procházka: Veľký úspech
Rostandovej hry Cyrano z Bergeracu
v ND. Slovenská politika, 23,
(19. 5. 1942)

Edmond Rostand: Cyrano z Bergeracu.
5. dej. 23. 3. 1944 SKD Martin, réžia
Andrej Bagar a. h.
Rudolf Látko, Eugen Medek, Andrej
Bagar a. h., Nad'a Hejná

Kladná odpoveď
Andreja Bagara
štatnému intendantovi
Dr. Ludovítovi
Brezinskému o
rozhodnutí prijať úlohu
Cyrana za uvedených
podmienok, 2. 12. 1941

Hej, všetko mi vyrvete, aj vavrín, aj ruže!
No len ruže! Istú vec vám napriek so sebou
odnášam si. A keď dnes pred božou volebou
zastanem a pozdrav môj azúr neba zvlíni,
tú vec Bohu predložím čistú, bez poškvrny,
vám napriek ju odnesiem slávne nad oblak...
A tá vec je...
Tá vec?..
Je môj znak!

Citovaný je posledný monológ z 5. dejstva a 6.
scény

STRETNUTIA S FILIPOM II.

1926 - VÝCHODOČESKÉ DIVADLO V PARDUBICIACH (FRAY BERNARD, SPOVEDNÍK), RÉŽIA JAN ŠKODA
1944 - SLOVENSKÉ KOMORNÉ DIVADLO V MARTINE (FILIP II.), RÉŽIA ANDREJ BAGAR A. H.
1959 - DIVADELNÉ ŠTÚDIO VŠMU BRATISLAVA, RÉŽIA ANDREJ BAGAR

List Okresného úradu v Turč. Sv. Martine
adresovaný Ústrednej cenzúrnej komisii,
ktorým odporúča stiahnuť inscenáciu
z repertoáru, 23. 2. 1944

LIST OKRESNÉHO ÚRADU V TURČ. SV. MARTINE.

D-1274/1-44

V Turčianskom Sv. Martine.

Vec: Ústredie slovenských ochotníckych
divadiel, Turč. Sv. Martin, žiadosť
o povolenie predstavenia na diva-
delnú hru „Filip II.“

Ústredná cenzúrna komisia
(Ministerstvo pravosúdia)

v Bratislave.
Záhradnícka č. 6.

Úctive oznamujem, že pod čis.: D-1274/1-44 zo dňa 21. januára 1944
vydal som Ústrediu slovenských ochotníckych divadiel v Turč. Sv.
Martine povolenie na predvedenie divadelnej hry „Filip II.“ od

Naše divadlo 16. február 1944, č. 6 obrazová príloha
(autorom fotografií je P. K. - Peter Kováč)

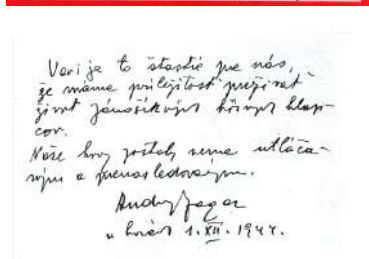
FRONTOVÉ DIVADLO

1944

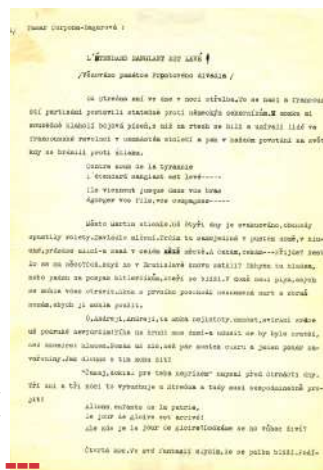
JE UMELECKO-PROPAGANDISTICKÁ SKUPINA, KTORÁ PÔSOBÍ POČAS SNP NA POVSTALECKOM ÚZEMÍ. V PROGRAME SKUPINY SÚ HUDOBNE ČÍSLA, SKEČE, TANCE, ILUZIONISTICKÉ VYSTUPY. ČLENMI SKUPINY SÚ HERCI EUDEN MEDEK, FRANTIŠEK ZVARIK, ANDREJ VANDLÍK, HANA CVEKOVÁ, HARMONIKÁRI KAROL MŮŽI A EUGEN PETERY, FAKÍR A ILUZIONISTA JÁN CHOVANEC, TANEČNICE Mária PERHÁČOVÁ A TAMARA ALEXANDROVÁ. PRVÉ PREDSTAVENIE SA USKUTOČNÍ 15. 9. 1944 V HARMANCI A POSLEDNÉ 26. 10. 1944 V STARÝCH HORÁCH.

Autobus Frontového
divadla vyvrátený
a rozbíť v Jelskej
doline

František Zvarík, Karol Můži,
Andrej Vandlík, Hana Cveková,
Eugen Medek; Na fotografií
uverejnenej na titulnej strane
časopisu Javisko, 6, (1974), č. 8

1945-1966

ŠTVRTÝ NÁSTUP DO SND

1945-1949

Molière: Tartuffe, 25. 5. 1946
ND Bratislava, réžia Jozef Budský; Mária Bancíková, Andrej Bagar (Tartuffe)

Alexej Nikolajevič Tolstoj: Ivan Hrozný, 4. 1. 1947 ND Bratislava, réžia kolektív Viliam Záborský, Andrej Bagar (Cár Ivan Hrozný)

Nikolaj Pogodin: Kremľský orloj, 7. 11. 1947 ND Bratislava, réžia Andrej Bagar Hana Hertlová, Gustáv Valach, Andrej Bagar (Lenin), Ivan Mistrik a. h., Beta Poničanová

Štefan Králik: Buky podpolianske, 20. 12. 1949 ND Bratislava, réžia Jozef Budský Karol L. Zachar, Andrej Bagar (Martin Babic)

Ivan Popov: Rodina, 8. 3. 1951 ND Bratislava, réžia Jozef Budský Hana Meličková, Míla Beran, Andrej Bagar (Durnovov)

Ján Chalupka: Kocúrkovo, 31. 3. 1953 ND Bratislava, réžia Ľubomír Smrček Andrej Bagar (Pán z Chudobíc)

1949-1954

Štefan Králik: Horúci deň, 5. 5. 1951 ND Bratislava, réžia Tibor Rakovský Andrej Bagar (Kováč)

Konstantin Alexandrovič Treňov: Ľubov Jarová, 30. 5. 1952 ND Bratislava, réžia Jozef Budský Andrej Bagar (Roman Koškin), Mária Bancíková

Lope de Vega: Fuente Ovejuna, 5. 7. 1953 ND Bratislava, réžia Jozef Budský Andrej Bagar v strede na koni

Pieseň našej jari, 25. 2. 1956 ND Bratislava, réžia Jozef Budský Andrej Bagar (Zloboh-cár)

William Shakespeare: Veselé panie z Windsoru, 11. 5. 1954 ND Bratislava, réžia Karol L. Zachar Andrej Bagar (Sir John Falstaff)

Anton Pavlovič Čechov: Ujo Váňa, 17. 7. 1954 ND Bratislava, réžia Jozef Budský; Eva Kristinová, Andrej Bagar (Ivan Petrovič Vojnickij)

1954-1966

Pavol Országh Hviezdoslav: Herodes a Herodias, 28. 5. 1955 ND Bratislava, réžia Janko Borodáč a. h. Hana Meličková, Andrej Bagar (Herodes Antipas)

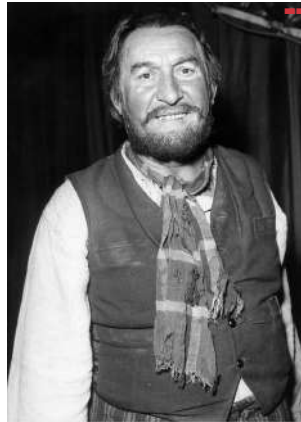

1959-1966

Maxim Gorkij: *Na dne*, 13. 6. 1959 SND Bratislava, réžia Janko Borodáč a. h. Andrej Bagar (*Satin*)

V hereckej šatni sa pripravuje na výstup

Karol L. Zachar
blahoželá
Andrejovi
Bagarovi pri
príležitosti jeho
60. narodenín na
predstavení
Gorkého hry
Na dne, 1960

**S režisérom inscenácie hry
Jankom Borodáčom**

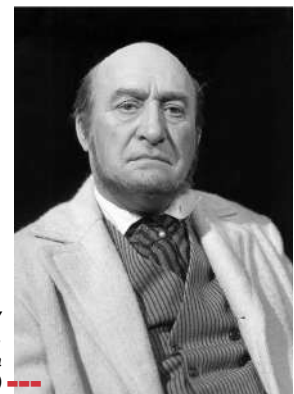
Ivan Bukovčan: *Hľadanie v oblakoch*,
10. 12. 1960 SND Bratislava,
réžia Tibor Rakovský
Karol Skovay, Hana Meličková, Andrej
Bagar (*Larish*), Juraj Paška, Štefan
Kvietik, Viera Topinková

Juraj Váh: *V tmavých
horách pramene*,
12. 3. 1960 SND
Bratislava,
réžia Tibor Rakovský
Andrej Bagar
(*Grúber*),
Viliam Záborský

**Andrej Bagar v úlohe
Satina, kolorovaná kresba
od Františka Zvarika, 1960**

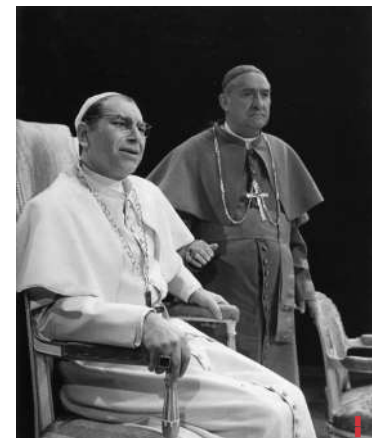
Lillian Hellmanová: *Z druhej strany
palesa*, 2. 3. 1961 SND Bratislava,
réžia Pavol Haspra
Andrej Bagar (*Marek Hubbard*)

Nikolaj Vasilievič Gogol:
Revízor, 17. 3. 1962 SND
Bratislava,
réžia Janko Borodáč a. h.
Andrej Bagar (*Luka Lukič
Chlopov, školský inšpektor*)

Carlo Goldoni: *Vejár*, 30. 12. 1961 SND Bratislava, réžia Karol L. Zachar; Eva Poláková, Anton Mrvečka, Andrej Bagar (*Gróf Di Rocca Marina*), Oľga Sýkorová

Rolf Hochhuth: *Zástupca*, 12. 2. 1966 SND Bratislava, réžia Jozef Budský Andrej Bagar (*Kardinál*)

Oslobodenie Bratislavy, apríl 1945

Počiatky organizovania slovenského divadelníctva po oslobodení

Andrej Bagar

V mýte Kolárovskej vládného programu (1945) na Slovensku v oblasti divadelného kultúry predbežne a na skokovo pripravovali vstupy národného divadla, ktoré bolo v Bratislave na okraji mesta a v najväčšom, najnovom čase malá a vzhľadom na novú Bratislavu.

Všet, prvý tak bol najmä v Bratislave. Divadlo v Nitre vykonávali a divadelného apolónu preto nebola. Keďže jazyk akčných profesi-
onálnych divadla a na jeho najväčšom, najnovom čase malá a vzhľadom na novú Bratislavu.

Všet, prvý tak bol najmä v Bratislave. Divadlo v Nitre vykonávali a divadelného apolónu preto nebola. Keďže jazyk akčných profesi-
onálnych divadla a na jeho najväčšom, najnovom čase malá a vzhľadom na novú Bratislavu.

Leopold Lahola: Atentát, 19. 5. 1949 ND Bratislava, bulletin, s. 14 - 16

JUBILUJTE!

Počet z dobre vykonanej práce patrí medzi najväčšie počty a nadosť sa, že Vy, ktorí vytvárate umelcký profil Vášho divadla dnes, máte práve oslavovať jeho desiatu výročie.

Stál som pri Košice Vášho divadla v tota novorodiatka prišlo na svet veľmi chorý. Také choré, že sme sa on po niekoľko rokov chýbali. Krajové divadlo v Nitre bolo v poslednom divadlom, ktoré sme založili. Bolo by v ňi lepšie bývalo, počť a jeho založením aspoň o jeden rok. Nemali sme totiž hercov, ktorí by boli vytvorili základy a ktorí by boli umelckou zárukou.

Do novozaloženého divadla prišlo niekoľko členov profesionálnych umelcov, ktorí, čiže sa prejavili jedinec v oblasti repertoáru — výberom časte nevhodných hier, — ale profesionálnym v umelckej interpretácii, ktorej úroveň nedosahovali časti ani prímer.

Pri súkromnokapitalistickom systéme by sa bolo toto divadlo zatvorilo. (Všet prvý slovenský profesionálny súbor, založený v roku 1923, ktorý mal podstatne vyššiu umelckú úroveň, bol rozpuštný po jednorázovej úspešnej činnosti len preto, že nebol hospodársky sebestačný.)

No v súkromnom zariadení sa kultúrne ustanovenie neľahčujú, ale formujú sa a prežívajú.

Krajovému divadlu v Nitre bola poskytnutá umelcká pomoc tak, že dva ročníky absolventov Vysokej školy múzických umení a to riaditeľ, herci, režiséri, dramaturgi a scenáristi ostali do Vášho divadla.

Ste divadlom, v ktorom je popri umelcoch z radov ochotníkov sústredený najväčší počet odborných školených umelcov.

Ponúka školy Vášho divadla sa hneď prejavila. Umelci, ktorí boli podstatne vyššie a zmenila kurz aj repertoárová politika.

Vyvedli ste a stále ste sa schytní riešiť aj závažné umelcké problémy.

Mimoriadny bulletin Krajového divadla v Nitre pri príležitosti 10. výročia vzniku divadla, 1960

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Andrej Bagar

Poverenie SNR pre školstvo a osvetu listom z Košíc, žiada členov SND v Bratislave, aby zostali na svojich miestach a dokončili divadelnú sezónu, 7. 4. 1945 Košice

Gérard Philippe v spoločnosti Andreja Bagara a Karola L. Zachara pri príležitosti hostovania francúzskeho divadelného súboru TNP z Paríža, 1955

Karikatúra Andrea Direttore Andreja Bagara od Karola L. Zachara, 1955

Andrej Bagar medzi pracujúcimi

Minister školstva a kultúry Dr. František Kahuda vyznamenáva Andreja Bagara Radom práce, 1960

Andrej Bagar, kolegami z divadla prezývaný "Veľký Andy" Oslava narodenín herečiek Oľgy B. Országhovej a Hany Meličkovej

1952-1959

**Budova Reduty
v Bratislave,
kde bolo zriadené
Divadelné štúdio
VŠMU**

**Oleksander Kornijčuk:
Kalinový háj,
2. 7. 1952 DŠ VŠMU
Bratislava,
inscenáciu hry
pripravili pracovníci
Vydavateľstva Pravda
v spolupráci
s poslucháčmi VŠMU**

**Andrej Bagar
v pracovni**

**Andrej Bagar pri
slávnostnom prejave
pri príležitosti 10. výročia
založenia VŠMU, 1959**

**Janko
Borodáč,
Andrej
Bagar,
Tibor
Gašparek**

**Tibor
Gašparek,
Andrej Bagar,
Ján Boor**

**Andrej Bagar
ako režisér
so študentmi
pri
posledných
prípravách
inscenácie
hry Ľilme
Verhaerena
Filip II., 1959**

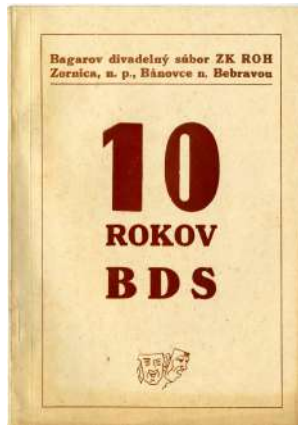
HMOTNÉ A NEHMOTNÉ SPOLOČENSKO-KULTÚRNE PAMIAHKY

- Andrej Bagar: Rozpačitý mier, Bratislava (kniha cestopisných reportáží z rokov 1925 až 1937)
- Andrej Bagar: Tajomstvo riaditeľa Cazaleta, Nakladateľstvo Fr. Urbánka a spol. Trnava, 1939 (rozhlasová hra)
- Andrej Bagar: Stroskotanci, Nakladateľstvo Fr. Urbánka a spol. Trnava, 1939 (divadelná hra)
- Preložil 6 divadelných a rozhlasových hier
- Stvárnil 297 divadelných a 14 filmových postáv
- Režiroval 42 divadelných inscenácií
- Režiroval 276 rozhlasových hier, 115 skečov, 13 pásiem a 1 kabaret
- Bagarov ochotnícky súbor v Bánovciach nad Bebravou vznikol v roku 1946
- Dom v Bratislave na Strakovej ulici č. 2 c, kde býval v rokoch 1950 – 1966

Pamäti, ktoré obsahujú 318 strojopisných strán rozdelil do 6 kapitol:

1. Detstvo v Trenčianskych Tepliciach, 2. Viedeň a vojnové roky; ochotníčenie v Tepliciach a Marška, 3. Stúdium na pražskom konzervatóriu, 4. Pôsobenie v Bratislave – SND, 5. Košice – Východoslovenské národné divadlo, 6. Východočeské divadlo

- 1966 – Cena Andreja Bagara bola vytvorená na počesť Andreja Bagara z Hereckej ceny, ktorú 12. 12. 1962 ustanovilo Predsedníctvo Zväzu slovenských dramatických umelcov, je udeľovaná každoročne z prostriedkov Slovenského literárneho fondu za vynikajúci umelecký výkon v oblasti činoherného herectva a réžie
- 1970 – Život plný bojov, slovenský dokumentárny film, réžia Igor Lembovič
- 1976 – Krajové divadlo v Nitre bolo premenované na Divadlo Andreja Bagara v Nitre
- 1976 – Pietny akt uloženia telesných pozostatkov v urnovom háji bratislavského krematória
- 1980 – Herec z rodu nesmrteľných, televízny medailón, réžia Peter Hledík
- 1980 – Spomienkový večer v SND pri príležitosti jeho nedožitých narodenín
- 1980 – Spomienkový večer v Klube slovenskej kultúry v Prahe Čo s hercom neumiera
- 1982 – Busta od akad. sochára Tibora Bartfaya, pokovaný epoxid
- 1985 – Výstava Andrej Bagar v službách slovenského divadla, ktorá bola inštalovaná v Divadle Andreja Bagara v Nitre a v Sieni Laca Novomeského v Bratislave pri príležitosti jeho nedožitých narodenín
- 1985 – Na doskách Tálie, rozhlasový profil umelca k nedožitým narodeninám
- Bagarova ulica v bratislavskej mestskej časti Dúbravka
- Bagarova ulica v Trenčianskych Tepliciach s pamätnou tabuľou na čísle domu 28
- 1985 – Socha od akad. sochára Ferdinanda Bolla a architekta Dušana Kuzmu pôvodne umiestnená na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave, dnes sa nachádza v priestoroch Bagarovej ulice v Dúbravke, jednej z mestských častí Bratislavy
- Muzeálna izba na Nábřežnej ulici v Trenčianskych Tepliciach
- 1990 – Pozostalosť v Divadelnom ústave Bratislava
- 2000 – Spomienková slávnosť k 100. výročiu narodenia v Trenčianskych Tepliciach
- 2000 – Pozostalosť Andreja Bagara a Marty Tamary Bagarovej-Pokornej v Archive SNM bola získaná prevodom z Historického múzea – SNM
- 2000 – Výstava k 100. výročiu narodenia Andreja Bagara v Slovenskom národnom divadle
- 26. októbra 2010 bola pomenovaná po Andrejovi Bagarovi základná škola s materskou školou v Trenčianskych Tepliciach na ulici SNP

VČERA, DNES A ZAJTRA

ANDREJ BAGAR

1900-1966

- 29. októbra 1900 Narodí sa v Trenčianskych Tepliciach
- 1919 Spoluzakladá Robotnícku telovýchovnú jednotu v Trenčianskych Tepliciach (1919 – 1921), stáva sa jej náčelníkom; založí i divadelný krúžok
- 1920 Pracuje ako robotník na železnici, hotelový sluha v kúpeľoch, ako kurič parného stroja, ako inštruktor fyzikálneho ústavu trenčiansko-teplických kúpeľov pri Zanderových strojoch používaných pri rehabilitáciách
- 1921 – 1922 Je prijatý do súboru Vidieckej činohernej spoločnosti Slovenského národného divadla, tzv. Maršky
- 1922 – 1923 Študuje na dramatickom oddelení Štátneho konzervatória v Prahe
- 1923 – 1925 Prijíma angažmán do činohry Slovenského národného divadla v Bratislave
- 1925 – 1926 Prijíma angažmán do Východoslovenského národného divadla v Košiciach
- 1926 – 1927 Prijíma angažmán do Východočeského divadla v Pardubiciach
- 1927 Nastupuje do Slovenského národného divadla ako herec a režisér
- 1928 Sobáša sa s Martou Tamarou Pokornou, umeleckým menom Tamar Corpona
- 1929 Ako externý pedagóg prednáša náuku o divadelnej maske na Hudobnej a dramatickej škole pre Slovensko v Bratislave; prvýkrát režíruje v Slovenskom rozhlasu
- 1930 Zakladá recitačný krúžok Dynamo v Bratislave
- 1934 Vyznamenaný Štefánikovou krajinskou cenou za dramatické umenie pri stvárnení postavy notára Messerschmidta v Tajovského hre Blúznivci
- 1939 Zatknutý gestapom a následne väznený vo Viedni a Berlíne až do novembra 1940
- 1940 Prijatý do Slovenského rozhlasu ako režisér, kde za necelé štyri roky uvedie 276 hier, 115 skečov, 13 pásiem a 1 kabaret
- 1941 Absolvuje umelecké zájazdy po slovenskom vidieku s inscenáciou hry Louisa Verneuilu Pán Lamberthier, hereckou partnerkou je Ružena Porubská, ktorá toho času takisto nie je vo zväzku SND
- 1942 Hostuje v inscenácii hry Edmonda Rostanda Cyrano z Begeracu v postave Cyrana Hostuje v inscenácii hry Paula Géraldyho Lúbošť v postave Henryho; je zvolený za čestného člena Ústredia slovenských ochotníckych divadiel; hostuje ako herec i režisér v ochotníckych súboroch
- 1943 Spoluorganizuje pravidelné martinské vysielania Slovenského rozhlasu s ochotníckymi hercami; absolvuje umelecké zájazdy po slovenskom vidieku s inscenáciou hry Milana Begovića Bez tretieho; hereckou partnerkou je Hana Meličková, ktorá toho času takisto nie je vo zväzku SND
- 1944 Spoluzakladá Slovenské komorné divadlo v Martine; zakladá Frontové divadlo; rediguje týždenníky Partizán a Hlas ľudu
- 1945 Prijíma angažmán do Slovenského národného divadla ako herec, režisér a umelecký riaditeľ; ocenený Národnou cenou za herecké umenie a organizačnú prácu na poli divadelnom
- 1947 Vyznamenaný Zlatým odznakom Ústredia slovenských ochotníckych divadiel; vyznamenaný štátnou cenou I. stupňa za postavu Cára Ivana Hrozného v Tolstého hre Ivan Hrozný; vyznamenaný Československým vojnovým krížom 1939
- 1948 Vyznamenaný Radom 25. februára 1948 II. stupňa
- 1950 Stáva sa rektorom Vysokej školy múzických umení v Bratislave a profesorom Katedry herectva
- 1951 Vyznamenaný štátnou cenou I. stupňa za stvárnenie postavy Durnovova v inscenácii hry Ivana Popova Rodina
- 1954 Člen ÚV KSS; poslanec Národného zhromaždenia za Nitriansky kraj
- 1955 Vyznamenaný titulom národný umelec; vyznamenaný Radom republiky
- 1957 Predseda Zväzu slovenských dramatických umelcov
- 1960 Vyznamenaný Radom práce za dlhoročnú vynikajúcu hereckú prácu v SND
- 31. júla 1966 Zomiera v Bratislave

Andrej Bagar,
kolegami z divadla
prezývaný „veľký Andy“
na fotografii Magdalény
Robinsonovej, 1955